
TOIMINTAKERTOMUS 2002

1. TOIMINTA-AJATUS

Mikkelissä toimiva Karjala-tietokanta on tutkimuslaitos, joka tuottaa ja tarjoaa atk-pohjaista väestötieteellistä lähdeaineistoa yliopistolliseen tieteelliseen tutkimukseen sekä sukututkimukseen. Tutkimusyksikön luomaan ja ylläpitämään Karjala-tietokanta -nimiseen tutkimusrekisteriin on tallennettu ja tallennetaan parhaillaan Mikkelin maakunta-arkistossa säilytettävien luovutetun Karjalan seurakuntien kirkonkirjojen sisältämiä tietoja. Se siis edistää luovutetun Karjalan väestöä koskevan väestötietomateriaalin saamista tutkimusta paremmin palvelemaan käyttöön, auttaa Karjalan väestöä koskevaa tutkimusta sekä tukee ja kehittää arkistohallintoa.

Varsinainen toiminta käynnistyi huhtikuussa 1988, jolloin eri alojen asiantuntijoista koostuva Karjala-tietokantatoimikunta perusti tietokantayksikön, Karjala-tietokannan. Sen tehtäväksi annettiin puolitoista vuotta kestävä koeprojektin aikana selvittää mahdollisuudet luovutetun Karjalan väestöä koskevan atk-pohjaisen tutkimusrekisterin luomiseksi. Koeprojektin päättyessä vuoden 1989 lopussa todettiin, että tietokanta on mahdollista toteuttaa, mutta se vaatii pitkäjänteistä työtä.

Karjala-tietokannan tiedot kootaan Mikkelin maakunta-arkistossa säilytettävistä lakkautettujen seurakuntien kirkonkirjoista. Tällaisia ns. siirtoseurakuntia on noin 70. Vanhin kirkonkirjamateriaali on peräisin 1700-luvulta ja nuorin aineisto vuodelta 1949, sillä siirtoseurakunnat lakkautettiin vuoden 1950 alussa. Työstettävän tutkimusrekisterin tavoitteena on palvella erityyppistä tutkimusta parantamalla ja helpottamalla joskus hyvinkin vaikeaselkoisten kirkonkirjojen käyttömahdollisuuksia.

Karjala-tietokanta on toiminut Mikkelin maakunta-arkistossa joulukuusta 1997 lähtien oltuaan kuusi vuotta tilapäisesti muualla (Suomen Elinkeinoelämän Keskusarkistossa ja Etelä-Savon Energialaitoksella).

2. HALLINTO JA HENKILÖKUNTA

Karjala-tietokantasäätiön perustajayhteisöt

Vuoden 1990 alussa Karjala-tietokannan toimintaedellytysten turvaamiseksi hankkeessa mukana olleet yhteisöt perustivat Karjala-tietokantasäätiön. Säätiön perustamiseen osallistuivat Hiisi-Säätiö, Impiranta-Säätiö, Jaakkima-Säätiö, Joensuun yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Kannaksen Osuusliike-Säätiö, Karjalan Liitto ry, Karjalan Säätiö, Kirvu Säätiö, Koivisto-Säätiö, Mikkelin karjalaiset ry, Mikkelin kaupunki, Pyhän-Säätiö, Räisäläisten Säätiö, Sukutietotekniikka ry, Suomen Sukututkimusseura ry, Suur-Savon Sukututkimusyhdistys ry ja Vuoksen Säätiö. Lisäksi Suomen Kulttuurirahasto kartutti säätiön peruspääomaa, mutta ei osallistunut yhteisönä itse säätiön perustamiseen.

Karjala-tietokantasäätiön hallitus

Karjala-tietokantasäätiön hallitukseen kuuluivat vuoden 2002 aikana seuraavien sidosryhmien edustajat:

Joensuun yliopisto	Antti Laine
Jyväskylän yliopisto	Ilkka Nummela
Karjalan Liitto ry	Kalevi Hyytiä ja Raimo Jenu
Kirkkohallitus	Erkki Huhta
Kuopion yliopisto	Riitta HUUHTANEN

TOIMINTAKERTOMUS 2002

Mikkelin kaupunki
Mikkelin maakunta-arkisto
Suomen Sukututkimusseura
Väestörekisterikeskus

Kimmo Airas ja Kalevi Niemi
Anja Jääskeläinen
Leif Mether
Markku Häkkänen

Hallitus kokoontui toimintakertomusvuonna sääntömääräiseen vuosikokoukseen 19.2.2002 Hallituksen puheenjohtajaksi valittiin vuosikokouksessa Antti Laine ja varapuheenjohtajaksi Anja Jääskeläinen.

Ylimääräinen hallituksen kokous pidettiin 2.5.2002. Kokous kutsuttiin koolle käsittelemään tietosuojalautakunnan päätöksestä tehtävää valitusta. Tietosuojalautakunta myönsi 25.3.2002 Karjala-tietokantasäätiölle luvan tallentaa luovutetun Karjalan kirkonkirjatietoja 100 vuotta nuoremmalta ajalta. Lupaani liittyi kuitenkin ns. arkaluonteisia tietoja koskeva rajoitus. Tästä rajoituksesta ylimääräinen hallituksen kokous päätti valittaa Kuopion hallinto-oikeudelle.

Etätyöprojekti

Karjala-tietokantasäätiön hallinnoima etätyöprojekti aloitti toimintansa elokuussa 1998 työvoimaviranomaisten myöntämän tuen turvin. Hyvien tulosten johdosta Etelä-Savon TE-keskus päätti jatkaa projektia vielä kolme vuotta 1.8.2001 alkaen. Vuoden 2002 aikana projekti on jatkunut menestyksekkäästi. Projektin vetäjänä on toiminut FM Jari Ropponen. Etelä-Savon TE-keskuksen myöntämän lisätuen turvin hankkeeseen voitiin 1.9.2002 alkaen palkata toinenkin tutkija.

Etätyöprojektia varten on oma ohjausryhmä. Siihen kuuluivat vuonna 2002 Anja Jääskeläinen ja Kimmo Airas tietokantasäätiöstä sekä työvoimahallinnon edustajina erikoissuunnittelija Matti Salmela (Etelä-Savon TE-keskus) ja apulaisjohtaja Seppo Hietamies (Mikkelin työvoimatoimisto).

Tilintarkastajat

Toimintavuoden 2002 tilintarkastajina toimivat HTM-yhteisö Oy Audiator Yhtiötarkastus Ab (Raimo Vallenius) ja Lauri Kirjavainen sekä varatilintarkastajina HTM Pekka Neuvonen ja Markku Paksu.

Neuvottelukunta

Säätiöllä on neuvottelukunta (18 jäsentä), johon perustajayhteisöt valitsevat edustajansa ja jonka tehtävänä on tukea hallitusta tietokannan kehittämisessä ja ylläpidossa sekä välittää tietoja säätiön ja perustajayhteisöjen välillä. Neuvottelukunta ei ole kokoontunut toimintavuoden aikana.

Karjala-tietokannan henkilökunta

Vuonna 2002 Karjala-tietokantasäätiön toimihenkilöinä olivat atk-suunnittelija Satu Soivonen, tutkijat Jari Ropponen ja Matti Järveläinen (1.9. alkaen) sekä toimistos sihteeri Kirsti Uski. Satu Soivonen vastasi tietokannan ja tallennusohjelmien kehittämisestä sekä ylläpidosta, tiedonhakujärjestelmän suunnittelusta ja ohjelmoinnista, mikrotuesta yms. atk-alan erikoisosamisesta. Tutkijoista Matti Järveläinen tarkasti sekä normalisoi tallennustietoja ja ohjasi tarvittaessa Mikkelin maakunta-arkiston tiloissa työskenteleviä tallentajia. Etätyöprojektin vetäjä

TOIMINTAKERTOMUS 2002

Jari Ropponen vastasi tallentajien rekrytoinnista, alkuopetuksesta, ohjauksesta, valvonnasta ja henkilöstöhallinnosta. Toimistosihtööri Kirsti Uskin tehtäviin kuuluivat etupäässä toimisto- ja talousasiat kuten palkanlaskenta, kirjanpito ja tilitykset työvoimahallinnolle.

Karjala-tietokannan palveluksessa voi olla omilla määrärahoilla tai työvoimaviranomaisten määrärahoilla palkattua tilapäistä henkilöstöä. Vuonna 2002 tilapäinen henkilökunta keskittyi tallennustyöhön. Tilapäiseen tallennushenkilöstöön kuuluivat vuoden 2002 aikana seuraavat henkilöt:

Vuonna 2002 töissä on ollut 43 tallentajaa, kaikki etätöyöprojektin kautta palkattuja. Heistä 27 aloitti uusina tallentajina (TE-keskuksen työllistämismäärä on 23 henkilöä). Keskimäärin

TOIMINTAKERTOMUS 2002

tallentajia oli yhtä aikaa töissä 26 henkilöä. Projektin luonteen mukaisesti suurin osa työskenteli kotonaan tai erityisissä etätyöpisteissä. Uusista tallentajista vain kolme tallensi säätien toimitiloissa. Mikkelin ohella tallennustyötä tehtiin mm. Mäntyharjussa, Pertunmaalla, Kangasniemellä ja Pieksämäellä.

Työntekijät saatiin Mikkelin ja eräiden muiden lähiseudun työvoimatoimistojen kautta yhdistelmätuella, jolloin siitä ei aiheutunut palkkakustannuksia tietokantasätiölle. Työsopimukset tehtiin vuodeksi (kolmen kuukauden koeaika). Etätyöprojektin tallentajien työaika oli 5 tuntia päivässä ja muilla 7 ¼ tuntia.

3. TALOUS

Karjala-tietokantasätiön toiminta rahoitettiin eri rahastoilta, sätiöiltä ja julkiselta sektorilta saaduilla apu- ja määrärahoilla sekä talletusten korkotuotoilla. Vuoden 2002 valtion tulo- ja menoarviossa Karjala-tietokantasätiölle osoitettiin 47 000 € mk. Mikkelin kaupunki tuki sätiötä 7 000 €:lla ja eräät karjalaissätiöt seuraavasti:

- Karjalan Sätiö 3 030 €
- Kannaksen Osuusliikesätiö 6 730 €
- Rauta-Sätiö 3 397,40 €
- Hiitola-Sätiö 840 €
- Kustannus Oy Karjalan Äänen sätiö 1 700 €

Etelä-Savon TE-keskukselta saatiin vuodelle 2002 projektitukea yhteensä 59 053 €. Sillä katettiin projektin vetäjän ja uuden tutkijan palkka kokonaisuudessaan, 50 % toimistosihteerin palkasta sekä 75 % muista, hyväksytyistä etätyöprojektin kuluista. Lisäksi tallentajien palkkaukseen saatiin yhdistelmätukea Mikkelin ja muiden työvoimatoimistojen kautta kaikkiaan 254 364 €. Työllistämistukea maksettiin 3 925 €.

Karjala-tietokantasätiön varsinaisen toiminnan bruttotuotto vuonna 2002 oli 4 088 €. Se koostui hakemistojen ja sukututkimus-CD:n myynnistä. Korkotuottoja sätiölle kertyi 1 897 €.

Tietokannan toiminnan ja ylläpidon kulut vuonna 2002 olivat 379 900 €, sisältäen käyttöomaisuudesta tehdyt poistot eli 871 €. Tilikauden tulos oli täten 13 127 € ylijäämäinen.

Karjala-tietokantasätiön kirjanpitoon sisältyvän etätyöprojektin kulut vuonna 2002 olivat 319 263 € ja tuotot 320 686 €. Ylijäämäksi muodostui 1 423 €.

4. VARSINAINEN TOIMINTA

Tietojen tallennus - tarkistus - normalisointi

Vuoden 2002 aikana kirkonkirjojen tallentaminen oli monimuotoista. Rippikirjojen tallennus väheni, koska helppolukuisemmat rippikirjat alkavat olla jo tietokannassa. Rippikirjojen paikan ottivat lastenkirjat; lähes jokaisesta tuonnempana lueteltavasta seurakunnasta tallennettiin ainakin yksi lastenkirjasidos.

Historiakirjoista suurin osa on aiemmin tallennettu vuoteen 1899 saakka. Tietosuoja- lautakunnan myöntämällä luvalla em. lähteiden tallennusta laajennettiin 1900-luvun puolelle vuo-

TOIMINTAKERTOMUS 2002

den 2002 jälkipuoliskolla. Sen sijaan 1900-luvun rippikirjojen työstämistä ei vielä aloitettu. Koska nimenomaan rippikirjoihin voi sisältyä tietosuolautakunnan tarkoittamia arkaluontoisia tietoja, on viisainta odottaa Kuopion hallinto-oikeuden päätöstä säätiön tekemään valitukseen. Jos päätös kumoaa tallennusrajoitukset, voidaan uudemmat rippikirjat tallentaa alusta alkaen mahdollisimman täydellisinä.

Tallennustulosten kehitys selviää oheisesta asetelmasta.

<i>Vuosi</i>	<i>Tallennettuja sidoksia</i>	<i>Henkilötiedot</i>	<i>Tallennuskuukaudet</i>
1990	17	27 759	14
1991	11	20 908	14
1992	11	20 432	15
1993	11	38 157	25
1994	21	84 211	27
1995	23	61 945	28
1996	63	186 663	101
1997	54	119 522	70
1998	39	93 251	41
1999	155	516 288	158
2000	160	405 766	177
2001	108	345 776	150
2002	154	757 839	181
Yhteensä	826	2 678 517	991

Kuluneen vuoden aikana tallennettiin siis 757 839 henkilötietuetta. Määrä on kaikkien aikojen suurin, mutta tuloksia arvioitaessa on otettava huomioon tallennettavan materiaalin luonne. Historia- ja lastenkirjat ovat huomattavasti nopeampia tallentaa kuin rippikirjat.

Tietokannan kokonaistietuemäärä on kuitenkin suurempi kuin taulukossa, sillä Karjala-tietokanta on saanut käyttöönsä myös Suomen Sukututkimusseuran HisKi-projektin tallennuksia. Kaikkiaan Karjala-tietokantaan oli 31.12.2002 tallennettu **3 017 283 henkilötietuetta**, jotka jakautuvat seuraavasti eri seurakuntien osalle:

TOIMINTAKERTOMUS 2002

	2001	2002	erotus
ANTREA	115 506	142 274	26 768
HEINJOKI	8 489	31 097	22 608
HIITOLA	57 003	102 267	45 264
ILMEE	2 242	2 242	0
IMPILAHTI	36 023	54 637	18 614
JAAKKIMA	164 467	212 355	47 888
JOHANNES	38 830	66 556	27 726
JÄÄSKI	55 539	87 622	32 083
KAUKOLA	35 868	46 625	10 757
KIRVU	88 806	95 957	7 151
KIVENNAPA	118 224	137 595	19 371
KOIVISTO	68 290	74 597	6 307
KUOLEMAJÄRVI	39 187	44 973	5 786
KURKIJOKI	58 753	74 104	15 351
KÄKISALMI	24 236	27 528	3 292
KÄKISALMI MSRK	8 127	10 249	2 122
LAVANSAARI	30 144	30 144	0
LEPPÄLAHTI	0	5 160	5 160
MANTSINSAARI (ORT.)	19 805	19 805	0
METSÄPIRTTI	3 674	14 731	11 057
MUOLAA	68 663	96 417	27 754
PYHÄJÄRVI	1 670	54 200	52 530
PÄLKJÄRVI	0	4 035	4 035
RAUTU	59 342	88 444	29 102
RUSKEALA	30 250	33 246	2 996
RÄISÄLÄ	52 632	64 176	11 544
SAKKOLA	77 452	85 766	8 314
SALMI (EVL.)	0	1 471	1 471
SALMI (ORT.)	98 636	219 072	120 436
SEISKARI	0	2 317	2 317
SOANLAHTI	0	4 289	4 289
SORTAVALA (KSRK)	87 095	87 095	0
SORTAVALA (MSRK)	439 692	451 133	11 441
SORTAVALA (ORT)	926	1 711	785
SUURSAARI	2 957	7 286	4 329
SÄKKIJÄRVI	58 076	80 221	22 145
UUSIKIRKKO	109 170	152 795	43 625
VALKJÄRVI	51 837	78 236	26 399
VIBORGS SV. F.	8 899	8 899	0
VIIPURI (MSRK)	106 582	183 604	77 022
VIIPURI (TKSRK)	32 352	32 352	0
YHTEENSÄ	2 259 444	3 017 283	757 839

Tallennettavia henkilötietueita on arvioitu olevan kaikkiaan 7,5 miljoonaa. Täten vuoden 2002 lopussa tuosta määrästä oli tietokannassa noin 40%.

Pelkkä tallentaminen ei kuitenkaan riitä, vaan tallennustiedot on tarkastettava huolellisesti. Tietokoneavusteiset tarkistusohjelmat auttavat ja nopeuttavat tallennusten tarkistamista, mutta ohjelmat eivät tietenkään ole aukottomia ja täysin luotettavia. Täten tallennetut tiedot on käytävä läpi myös manuaalisesti. Tietokannan uusi tutkija Matti Järveläinen aloitti uurastuksensa tarkastustyön ja normalisoinnin parissa 1.9.2002. Näin koko alkuvuoden pysähdyksissä ollut tarkastustyö pääsi jatkumaan.

TOIMINTAKERTOMUS 2002

Tietojen tarkistamisessa ja normalisoinnissa tarvitaan historian tutkimusmetodien tuntemusta, sillä työtä tehdessä on otettava huomioon tulevan tutkimuksen tarpeet, jotta tietokannan tutkimuksellinen hyväksikäyttö olisi mahdollisimman ongelmaton ja luotettava. Tutkimuksen vaatimukset on pidettävä mielessä myös tallennustyön suunnittelussa ja ohjauksessa.

Tietojen hyväksikäyttö

Tietokannan tietojen tehokas hyödyntäminen edellyttää toimivaa hyväksikäyttöjärjestelmää. Karjala-tietokannan hyväksikäyttöjärjestelmästä luotiin jo vuoden 2001 aikana demoversio. Vuonna 2002 kehitystyö oli kuitenkin keskeytyksissä, koska atk-suunnittelijan työajasta yli puoli vuotta kului sukututkijoille tarkoitetun opaskirjan tekemiseen. Tiedonhakupöytäkirjan sukututkimusosion demoversio on silti ollut ahkerassa käytössä. Sen avulla on mm. voitu laatia vastauksia sukututkijoilta tulleisiin kyselyihin. - Aiemmin on jo valmistunut väestöhistoriallista tutkimusta palveleva osio. Demoversio kiinnosti jälleen Kuulutko sukuuni - tapahtuman näyttelyvieraita Vantaalla 12.-13.10.2002.

Yhteistyö Suomen Sukututkimusseuran kanssa on ollut jatkuvaa. Syksyllä 2001 toteutetussa tietojen vaihdossa Karjala-tietokanta antoi SSS:n käyttöön yli 860 000 henkilötietuetta luovutetun Karjalan seurakunnista. Seura siirsi vuoden 2002 alussa tiedot HisKi-sivuilleen Internetiin, missä ne saivat innostuneen vastaanoton. Vastaavasti SSS on antanut 31.12.2002 mennessä tietokannalle 303 231 tietuetta tutkimusrekisteriä täydentämään. Tämän jälkeen Karjala-tietokannasta on kuukausittain lähetetty HisKiin sekä uusia tallenteita että korjaustiedostoja. - Sukututkimusseura on edelleenkin myynyt kirjakaupassaan Karjala-tietokannan julkaisemia hakemistoja.

Toimintavuoden 2002 aikana julkaistiin seuraavat hakemistot:

Salmi (ort.) Syntyneet ja kastetut 1850-1864
Syntyneet ja kastetut 1865-1879
Syntyneet ja kastetut 1880-1899

Aiempaan nähden hakemistoja julkaistiin vähän. Hakemistojen tekoa varten ei ollut tarkastettuja ja normalisoituja tallennustietoja tarkastustyön väliaikaisen keskeytymisen johdosta.

Hakemistoja myytiin mm. arkistolaitokselle ja yksityisille sukututkijoille yhteensä 161 kappaletta (joista Suomen sukututkimusseuran kautta 130 kpl). Hinnat vaihtelivat 14 - 27 euron välillä. SSS:n myyntipalkkio oli 25% myyntihinnasta.

Muu toiminta

Karjala-tietokannan ensisijainen tehtävä on kirkonkirjatietojen tallentaminen, tallennustyön ohjaus ja tallennettujen tietojen jatkokäsittely. Tietokannan tunnettavuuden ja käytettävyyden edistämiseksi sekä taloudellisen tuen turvaamiseksi ulkopuoliset suhteet ja tiedottaminen ovat kuitenkin tärkeitä.

Vuoden 2002 aikana Karjala-tietokannan toimintaa esiteltiin seuraavissa tilaisuuksissa :

- Kirkko ja verkko-päivät Tampereella 17. - 18.4.
- Mikkelin seudun työllistämiprojektien yhteistapahtuma 2.5.
- Lahden sukututkimuspäivä 5.10.
- Kuulutko sukuuni-tapahtuma Vantaalla 16. - 17.10.

TOIMINTAKERTOMUS 2002

Ajankohtaisten tapahtumien lisäksi tietokanta oli jatkuvasti esillä Internetissä omilla kotisivuillaan. Nettisivuja päivitettiin säännöllisesti ja niiden avulla tiedotettiin mm. Karjala-tietokannan toiminnasta, uusista hakemistoista jne. Julkisuuden kannalta myös vuonna 1999 julkaistulla sukututkimusmultimedialla oli edelleen oma merkityksensä. Vuonna 2002 sitä myytiin 34 kpl. Multimedian aineistosta on tekeillä myös sukututkijan asiakirjaopas ja sanasto. Atk-suunnittelija Satu Soivanen on muokannut vuonna 2002 teosta julkaisukuntoon.

Karjala-tietokantasäätiön hallinnoima etätyöprojekti on edelleen ollut myönteisesti esillä. Esimerkiksi työvoimaviranomaiset ovat kiitelleet projektin työllistävyyttä ja jämäkästi hoidettua taloushallintoa. Viimeksi mainitusta ansio kuuluu toimistosihteerille Kirsti Uskille. Vuonna 2002 etätyöprojekti on myös liittynyt Mikkelin seuduilla toimivien työllistämiprojektien yhteistyöverkoston.

Monipuolisen aktiivisuuden myötä Karjala-tietokannan tunnettavuus pysyi hyvänä ja tietokantaan tuli usein tiedusteluja ja kyselyjä etenkin työpaikan tai harjoittelupaikan saantimahdollisuuksista. Viimeksi mainittu johtui suureksi osaksi onnistuneesta etätyöprojektista.

Myös sukututkimuksen harrastajien parissa tietokannan arvostus kasvoi edelleen, koska aiheeseen liittyviin puheluihin, sähköpostiviesteihin yms. jouduttiin vastaamaan lähes päivittäin. Sen sijaan esimerkiksi opiskelijat eivät – etsiessään aiheita opinnäytetöihinsä – ottaneet yhteyttä.

5. TOIMITILAT

Karjala-tietokantasäätiö on toiminut joulukuusta 1997 lähtien Mikkelin maakunta-arkiston tiloissa. Työtiloiksi on osoitettu yksi arkistomakasiini (osittain) ja pieni tutkijanhuone. Ensin mainittu ei täyttäne kaikkia toimistotiloilta edellytettäviä ominaisuuksia, mutta käytännössä se ei ole haitannut suuresti työntekoa. Tähän saakka toimitilat ovat olleet maksuttomia, mutta vuoden 2003 alusta maakunta-arkisto ryhtyy perimään etätyöprojektilta 360 €:n (+ ALV) suuruista kuukausivuokraa.

Tietokantasäätiön sijoittuminen maakunta-arkistoon on ollut luontevaa, koska arkistossa säilytetään luovutetun Karjalan kirkonkirjoja. Tosin kirkonkirjojen alkuperäiskappaleita ei enää käytetä kuin tarkastustyössä. Tallennustyössä siirryttiin vuonna 2002 käyttämään yksinomaan mikrofilmejä. Mikrofilmien laadussa on kuitenkin ajoittain ollut parantamisen varaa.